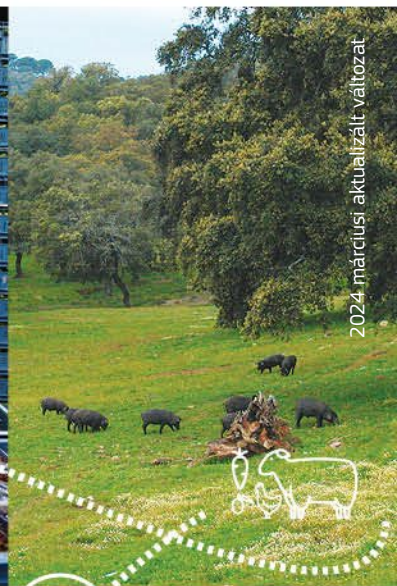

Európai
Bizottság

2024. márciusi aktualizált változat

Rövid áttekintés:

MAGYARORSZÁG KAP STRATÉGIAI TERVE

Mezőgazdaság
és vidékfejlesztés

A KAP stratégiai tervek támogatják azt a folyamatot, amelynek célja a mezőgazdaság olyan intelligens, fenntartható, versenyképes, reziliens és diverzifikált ágazattá formálása, ami biztosítja a hosszú távú élelmezésbiztonságot. Hozzájárulnak továbbá az éghajlat-politikai fellépéshez, a természeti erőforrások védelméhez és a biológiai sokféleség megőrzéséhez/javításához, valamint erősítik a vidéki térségek társadalmi-gazdasági szerkezetét.

A KAP tervek a tagállamok és területeik sajátos igényeire irányuló beavatkozások széles körét támogatják. Az új eredmény- és teljesítményorientált megközelítéssel összhangban kialakított tervek célja, hogy kézzelfogható eredményeket érjenek el a KAP uniós szintű egyedi célkitűzéseivel kapcsolatban, miközben hozzájárulnak az európai zöld megállapodáshoz.

Az egyes KAP tervek első alkalommal határoznak meg olyan stratégiát, amely a KAP által finanszírozott összes fő eszközre kiterjed: a közvetlen kifizetésekre, a vidékfejlesztési támogatásra és bizonyos piaci ágazatokkal kapcsolatos beavatkozásokra egyaránt.

A vidéki térségek igényeinek finanszírozásához más uniós eszközök, például a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (HRE) vagy az európai strukturális és beruházási alapok (ESB-alapok) is biztosítanak forrásokat.

Az Ukrajna elleni orosz agresszió és az éghajlatváltozás okozta szélsőséges időjárási körülmények egyaránt előtérbe helyezik az élelmezésbiztonság, és a fenntartható és reziliens élelmiszer-előállítási rendszerekre történő átállás szükségessége közötti szerves kapcsolatot. E kontextusban a KAP stratégiai tervek olyan lehetőségek forrásai lehetnek, mint például a szintetikus műtrágyáktól való függőség mérséklése, vagy a megújulóenergia-termelés fokozása anélkül, hogy azok veszélyeztetnék az élelmiszer-termelést, vagy az ágazatok termelési kapacitásának a fenntartható termelési módszerekkel összhangban történő átalakítását.

Magyarország az érdekelt felekkel folytatott konzultációt követően 2021. december 30-án nyújtotta be a KAP stratégiai tervre vonatkozó első javaslatát. Magyarország 2022. október 14-én felülvizsgált javaslatot nyújtott be, amelyben reagált az első javaslattal kapcsolatos bizottsági észrevételekre. A Bizottság 2022. november 7-én jóváhagyta ezt a javaslatot. Ezt követően, Magyarország kérte tervének első módosítását, amelyet a Bizottság 2024. február 8-án hagyott jóvá. Ez a dokumentum a legutolsó változat néhány fő jellemzőjét mutatja be.

1. TUDTA-E?

Magyarország egyedi természeti adottságainak köszönhetően kedvezőek a mezőgazdasági feltételek az országban. Ezért az ágazat nagyon sokszínű, és fontos szerepet játszik a nemzetgazdaságban. A magyar gazdaságok mintegy 60%-a folytat állattenyésztést – főként baromfi-, sertés-, juh- és szarvasmarha-tenyésztést –, a növénytermesztés pedig nemcsak a főbb szántóföldi növényekre, de a gyümölcsökre és zöldségekre is összpontosít.

- ➔ Magyarország területén **5,3 millió hektáron** folyik mezőgazdasági **művelés**.
- ➔ Mintegy **3 millió ember** él vidéki térségekben (az ország teljes népességének 30,5%-a).
- ➔ A mezőgazdaság **az ország foglalkoztatásának 4,8%-át**, míg az élelmiszeripar 3,2%-át teszi ki.
- ➔ Az országban **430 000 mezőgazdasági termelő** él, 30%-uk 64 évesnél idősebb.
- ➔ **Magyarország területének 23%-át erdő borítja**, ennek 43%-a pedig Natura 2000 által védett.

2. MAGYARORSZÁG KAP STRATÉGIAI TERVÉNEK CÉLJAI ÉS STRATÉGIÁJA

Magyarország stratégiája a vidéki térségek gazdaságát hivatott támogatni és fenntartható fejlődési pályára állítani, a modern technológiák kínálta lehetőségek kihasználása mellett. A terv célja, hogy hozzájáruljon a munkahelyteremtéshez és az életkörülmények vonzóbbá tételéhez a vidéki térségekben. Célja továbbá, hogy a mezőgazdasági termelés – beleértve a minőségi élelmiszerek előállítását is – jövedelmező és társadalmilag elismert tevékenység legyen. A terv célja továbbá, hogy biztosítsa a lakosság élelmiszer-ellátásának biztonságát, ugyanakkor jelentősen javítsa a környezeti feltételeket és hozzájáruljon a természeti erőforrások megújulásához.

2.1 EGY GAZDASÁGI SZEMPONTBÓL FENNTARTHATÓ ÉS IGAZSÁGOSABB KAP

Magyarország versenyképes, erőforrás-hatékony, magas hozzáadott értéket képviselő és innovatív mezőgazdaságot és élelmiszeripart kíván létrehozni, amely ellenállóbb a külső gazdasági sokkhatásokkal és a termelést közvetlenül befolyásoló természeti tényezőkkel szemben.

Ezen ambiciózus célok elérése érdekében a terv számos olyan beavatkozást javasol, amelyek célja nemcsak a **mezőgazdasági termelők méltányos jövedelmének biztosítása**, hanem a pénzügyi támogatás köztük történő **igazságosabb elosztása** is. A hektáronkénti alapszintű jövedelemtámogatás minden mezőgazdasági termelő számára biztosítja a jövedelembiztonságot. A terv mintegy 5 millió hektár mezőgazdasági földterületet finanszíroz ezen a rendszeren keresztül, és a mezőgazdasági termelők hektáronként mintegy 150 EUR-t kapnak.

Emellett a vidékfejlesztési és ágazati beavatkozások (gyümölcs- és zöldségfélék, méhészeti termékek és bor kapcsán) **a termelékenység, a mezőgazdasági termelés hatékonyságának növelésére, a mezőgazdasági termékek piaci helyzetének javítására**, valamint a betakarítás utáni feldolgozás és logisztika fejlesztésére összpontosítanak. A terv egyik prioritása 7700 gazdaság korszerűsítése. A rövid és a helyi ellátási láncok szintén fontos elemei a helyi termékek piaca jutásának, valamint a szállítási költségek és a kibocsátás csökkentésének. Rezilienciájuk megerősítése érdekében különleges támogatásban (termeléstől függő jövedelemtámogatás) is részesülnek a nehézségekkel küzdő ágazatok.

- ➔ *A kis- és közepes méretű gazdaságok nehézségeinek és hátrányainak elismerése érdekében a mezőgazdasági termelők az első 10 hektár földterület után 80 EUR/hektár, a 10 és 150 hektár közötti területek után pedig 40 EUR/hektár kiegészítő támogatást kapnak.*
- ➔ *Magyarországon 13 ágazatban (például gyümölcs és zöldség, anyajuh, anyatehén és tejhasznú tehén, hízott bika, fehérjenövény, cukorrépa, rizs és olajnövény) működő mezőgazdasági termelők veszteségesek lehetnek. Sajátos nehézségeik kezelése érdekében termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülnek, melynek összege 28 EUR/anyajuh, a rizstermesztés esetében pedig 728 EUR/hektár között mozog.*

2.2 KÖRNYEZETKÍMÉLŐBB KAP

Magyarország emellett megerősíti a jó mezőgazdasági és környezeti állapot előmozdítását, amely **előírja a mezőgazdasági termelők számára, hogy olyan, a környezet szempontjából előnyös gyakorlatokat alkalmazzanak**, mint például a vetésforgó és a diverzifikáció, a tájképi elemek fenntartása vagy érzékeny időszakokban a talajborítás biztosítása. Ezenkívül a gyepterületek, a nem termelési célú területek, a vizes élőhelyek, az élőhelyek fenntartása és a fák védelme révén a mezőgazdasági termelők hozzá fognak járulni a talajok és az ökoszisztémák szénmegkötő képességének javításához is.

Pénzügyi szempontból Magyarország a vidékfejlesztési költségvetés 38%-át agrár-környezetvédelmi beavatkozásokra, 8%-át a biogazdálkodás továbbfejlesztésére és mintegy 3%-át a Natura 2000 területek védelmére fordítja. Ezek a rendszerek együttesen hozzá fognak járulni a fenntartható tápanyag-gazdálkodáshoz, valamint a műtrágya-kijuttatás és az ammóniakibocsátás csökkentéséhez. Ezen túlmenően Magyarország arra törekszik, hogy **2027-re megduplázza a biogazdálkodás alá vont területet**.

Emellett a terv **agrár-ökológiai programokat** is bevezet, amelyek keretében a mezőgazdasági termelők a jogszabályi előírásokon túllépő, környezetvédelmi és éghajlatbarát gyakorlatok tekintetében támogatást kapnak. A terv szerint ezeket a gyakorlatokat 2,5 millió hektáron fogják alkalmazni. A mezőgazdasági termelők évente 80 EUR/hektár átalányösszegben részesülhetnek az ilyen önkéntes gyakorlatok alkalmazásáért, amelyek középpontjában a talaj és a víz biológiai sokféleségének védelme és az éghajlatváltozás mérséklése áll. A terv támogatja 16 174 hektár földterület erdősítését is, valamint a fenntartható erdőgazdálkodást további 127 000 hektáron.

- Magyarország 1 005 794,60 hektár mezőgazdasági hasznosítású területen támogatja a vízgyengésűly javítását.
- Az önkéntes agrár-környezetvédelmi kifizetések résztvevői vállalják, hogy 1 millió hektáron további gazdálkodási tevékenységeket végeznek, hogy megvédjék például az állandó gyepterületeket, a vizes élőhelyeket, a meredek művelt parcellákat, a vadon élő madarak élőhelyeit, valamint az aszály- illetve belvízérzékeny területeket.

2.3 TÁRSADALMI SZEMPONTBÓL FENNTARTHATÓ KAP

A mezőgazdaság lehetőséget kínál arra, hogy a vidéki térségek saját erőforrásaikra építve értéket teremtsenek és megélhetést biztosítsanak a helyi közösségek számára. Ezért a terv **6 800 fiatal mezőgazdasági termelő tevékenysége megkezdésének megkönnyítésével támogatja a mezőgazdasági ágazat generációs megújulását.**

A LEADER kezdeményezés keretében, amely a köz-, a magánszféra és a civil társadalom érdekelt feleit tömöríti annak érdekében, hogy közös megoldásokat találjanak a vidéki gazdaság és társadalom fejlesztésére, a terv **több mint 100 helyi fejlesztési stratégia végrehajtását támogatja.** Ezek a stratégiák fejlesztik a helyi kézműves iparágakat, erősítik a helyi mikro- és kisvállalkozások gazdasági tevékenységét, valamint fellendítik a helyi ökoturizmust és a helyi gasztronómiai és kulturális fesztiválokat.

A tervben előirányzott **állatjóléti intézkedések** jelentős kiterjesztése az állattenyésztési ágazat fenntartható fejlesztésére irányul, mind az állatfajok, mind a társadalmi igények tekintetében. Emellett számos ösztönzővel segíti a mezőgazdasági termelőket, hogy a kötelező előírásoknál szigorúbb állatjóléti, higiéniai és takarmányozási normákat alkalmazzanak.

A **helyi piacok** fejlesztésének támogatása továbbra is folytatódik, jobban összpontosítva a digitális lehetőségek (vásárlóközösségek, online marketing stb.) széles körének kihasználására. A vidéki területek népességmegtartó képességének erősítéséhez hozzájárulva a terv a vidékfejlesztési költségvetés 2,2%-át **a vidéki települések infrastruktúrájának fejlesztésére** irányozza elő, ami az emberek életminőségének javulásához vezet.

- *A vidéki lakosság 30%-a részesül a jobb vidéki szolgáltatások előnyeiből, és a terv által támogatott projektek legalább 7 000 új munkahelyet teremtenek.*
- *A számosállategységek 50%-a az állatjólét javítását célzó intézkedések hatálya alá tartozik.*
- *Magyarország támogatni kíván 1 565 vidéki infrastrukturális projektet, például helyi piacokat, útfejlesztéseket, közösségi központokat, kis méretű lakossági szennyvíztisztító egységeket és helyi wifi-szolgáltatásokat.*

2. TUDÁSMEGOSZTÁS, INNOVÁCIÓ ÉS DIGITALIZÁCIÓ

A magyar KAP terv a vidékfejlesztési költségvetés 1,7%-át tudáscserére és információterjesztésre irányozza elő. A vidékfejlesztési költségvetés további 0,25%-át fordítják majd a mezőgazdasági üzemek digitális átalakítására.

A terv **a tanácsadási tevékenységeket és innovációs együttműködések** is előmozdítja. Az előbbi kulcsfontosságú a vidéki térségek gazdasági növekedése és társadalmi fejlődése szempontjából. Emellett előmozdítja a mezőgazdasági és erdészeti üzemek fenntarthatóságát, versenyképességét, erőforrás-hatékonyságát és környezeti teljesítményét.

Az innováció terjesztésére célzott finanszírozási lehetőséget alakítottak ki. Az **európai innovációs partnerség (EIP) keretében megvalósuló 70 projekt** révén a különböző szakmai háttérrel rendelkező szereplők egymást kiegészítő módon kapcsolódnak össze, hogy megoldásokat találjanak a jelenlegi kihívásokra. A partnerségek biztosítják, hogy a különböző érintett szereplők meglévő tudásukat a gyakorlatban alkalmazható innovatív megoldásokká alakítsák át.

- ➔ *736 210 személy részesül a KAP által támogatott, környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítményhez kapcsolódó tanácsadásban, képzésben és tudáscserében.*
- ➔ *A digitális átálláshoz 1 550 mezőgazdasági üzem kap támogatást.*

4. PÉNZÜGYI MELLÉKLET

	Uniós finanszírozás (EUR)	Nemzeti finanszírozás (EUR)	Összesen (EUR)
Közvetlen kifizetések	6 632 794 974	nem alkalmazandó	6 632 794 974
Ágazati támogatás	186 997 866	20 666 935	207 664 801
Vidékfejlesztés	1 635 146 596	1 599 162 785	3 234 309 380
ÖSSZESEN	8 454 939 435	1 619 829 720	10 074 769 155

A nemzeti finanszírozás nem foglalja magában az (EU) 2021/2115 rendelet 146. cikkében említett kiegészítő nemzeti finanszírozást. A közvetlen kifizetések magukban foglalják az (EU) 2021/2115 rendelet VIII. mellékletében meghatározott, gyapokra vonatkozó allokációkat, és tükrözik a pillérek közötti lehetséges átcsoportosításokat. Az 1308/2013/EU rendelet szerinti támogatási kifizetések nem szerepelnek a közös stratégiai tervben. Ágazati támogatással kapcsolatos nemzeti finanszírozás csak a méhészetre vonatkozik. A vidékfejlesztés tükrözi a pillérek közötti lehetséges átcsoportosításokat, és magában foglalja a technikai segítségnyújtást is.

AZ UNIÓS FINANSZÍROZÁS ELOSZTÁSA CÉLOK SZERINT:	EUR	%
Környezetvédelmi és éghajlat-politikai célkitűzések a vidékfejlesztés keretében	1 162 595 979	71%¹
Agrár-ökológiai programok a közvetlen kifizetések keretében	995 000 000	15%²
LEADER	81 757 330	5%¹
Átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás	931 276 816	14%²
Fiatal mezőgazdasági termelők (Generációs megújulás)	186 892 301	n/a³

A fiatal mezőgazdasági termelők támogatására szánt minimális pénzügyi allokációkat a közvetlen kifizetések és/vagy a vidékfejlesztés keretében lehet lehívni. A közvetlen kifizetések alá tartozó agrár-ökológiai programok finanszírozása 25%-nál alacsonyabb is lehet, ha az (EU) 2021/2115 rendelet 97. cikkével összhangban igénybe veszik a vidékfejlesztésből származó visszatérítési mechanizmust. A közvetlen kifizetések keretében nyújtott átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás az (EU) 2021/2115 rendelet 29. cikkének megfelelően 10%-nál alacsonyabb is lehet.

¹ az (EU) 2021/2115 rendelet XI. mellékletében meghatározott vidékfejlesztési előirányzatokhoz képest.

² összehasonlítva az (EU) 2021/2115 rendelet IX. mellékletében meghatározott közvetlen kifizetési előirányzatokkal

³ nem alkalmazható, mivel a fiatal gazdálkodók minimális hozzájárulását abszolút összegként határozza meg az (EU) 2021/2115 rendelet XII. melléklete.

További pénzügyi információk Magyarország KAP stratégiai tervének 6. szakaszában és V. mellékletében található.

